

Βιβλιο-γραφίες

Φ6

«Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΜΙΑΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ»
 GILBERT DAGRON
 «ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΔΡΥΜΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΓΡΑΠΕΖΗΣ»,
 σελ. 677

Κωνσταντινούπολη: Η αρχή μιας ιστορίας

«Μια φορά κι έναν καιρό... Πράγματι ήταν μια φορά, ίσως και μέσα σε μια μέρα μπορεί να νομίσει κανείς, του γεννήθηκε η Κωνσταντινούπολη και ο βυζαντινός κόσμος. Οι ίδιες μερομηνίες που βρίσκουν τη θέση τους στον ιστορικό ιστό της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, ξεπροβάλλουν μέσα στην αχλή του μύθου, μόλις οι πηγές θελήσουν να κάνουν την Κωνσταντινούπολη αυτό που, υπό μια έννοια, πράγματι είναι: αρχή μιας ιστορίας».

Από την πρώτη στιγμή της ίδρυσής της στη θέση της αρχαίας πόλης του βυζαντίου, η Νέα Ρώμη μοιάζει να τα χει όλα: τείχη πολύ μεγάλα για τα λιγοτά της σπίτια, μια Σύγκλητο από την οποία θα προέλθει πρωθύστερα η συγκλητική τάξη, μια δημοτική αρχή που ρουπάρχει και προετοιμάζει την αστική ανάπτυξη, έναν ιππόδρομο που μεταορφώνει τον πληθυσμό μιας πόλης της ανατολής σε *populus romanus*.

Αυτήν την κοινωνία επιχειρεί να παρουσιάσει ο καθηγητής Gilbert Dagron, πρόεδρος της Διεθνούς Επιτροπής Βυζαντινών Σπουδών τιμημένος με πολλές διακρίσεις για την τεράστια συμβολή του στη μελέτη της ιστορίας και του πολιτισμού του Βυζαντίου. Ως χρονολογικό όριο της μελέτης, ο συγγραφέας επέλεξε το 451, προτιμώντας το τελει-

κά από το 330, όταν και εκδηλώθηκε η αυτοκρατορική θέληση. Μελετώντας κάποιους τους θεσμούς της Βασιλεύουσας, μπορεί να παρατηρήσει πόσο

δύσκολα μεταφυτεύτηκε το ρωμαϊκό πρότυπο, πόσες φορές κινδύνευσε να απορριφθεί προτού ευδοκιμήσει, πόσες φορές πέρασε επί ενάμιση αιώνα, ωστόσο διαμορφωθεί μια νέα κοινωνία σ' αυτή την πρώτη μεγαλούπολη του Μεσαίωνα.

Η κοινωνία αυτή είναι χριστιανική, όπως και η πόλη, και αυτό το στοιχείο τις κάνει να ξεχωρίζουν, κατά τη νοοτροπία όπως και κατά την τοπογραφία, μέσα σε μια επικράτεια που δεν είναι πλέον η Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, χωρίς να είναι ακόμα η Βυζαντινή.

“Πέρα από τη μακρά μεσαιωνική ιστορία της Κωνσταντινούπολης”, τονίζει ο Dagron, “το βιβλίο αυτό θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως κίνητρο και οδηγός για σκέψεις πιο σύγχρονες γύρω από την Ανατολή και την Ευρώπη, γύρω από την Ανατολή της Ευρώπης. Οι παλαιές πολιτικές και ιδεολογικές δομές του Βυζαντίου, με τον τρόπο τους, μας οδηγούν σ' αυτή την πάντα ανοιχτή, ενίοτε επώδυνη, συζήτηση και σε μια αναζήτηση ταυτότητας, στο κέντρο της οποίας βρίσκεται η Ελλάδα”.